

Examenopgaven VMBO-GL en TL

2004

tijdvak 2
woensdag 23 juni
13.30 - 15.30 uur

NEDERLANDS LEESVAARDIGHEID CSE GL EN TL

NEDERLANDS LEESVAARDIGHEID VBO-MAVO-D

Bij dit examen horen een uitwerkbijlage en een tekstboekje.

Beantwoord alle vragen en maak de samenvattingsopdracht in de uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 34 vragen en een samenvattingsopdracht.
Voor dit examen zijn maximaal 48 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten maximaal behaald kunnen worden.

TEKST 1 JONGEREN EN SCHULDEN

- 1p ● 1 Wat is de functie van alinea's 1 en 2?
In alinea's 1 en 2 wordt de tekst ingeleid door
A de houding van ouderen tegenover schulden te verklaren.
B de uitkomsten van een onderzoek te noemen.
C jongeren te waarschuwen voor schulden.
D ouderen aan jongeren als voorbeeld te laten zien.
- 2p ○ 2 In de alinea's 1 en 2 worden verschillen tussen jongeren en ouderen genoemd met betrekking tot schulden maken.
→ Noem twee van deze verschillen tussen jongeren en ouderen.
Geef de verschillen de nummers 1 en 2.
Gebruik per verschil niet meer dan 10 woorden.
- 1p ● 3 Buiten de inleiding en de afsluiting kunnen we de tekst verdelen in drie stukken:
deel 1: alinea's 3, 4 en 5
deel 2: alinea's 6, 7, 8 en 9
deel 3: alinea's 10 en 11
Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 1? (alinea's 3-5)
A De invloed van onze welvaartsmaatschappij
B De rol van ouders en scholen
C Eerst sparen, dan belonen
D Het verhinderen van grote schulden bij jongeren
- 1p ● 4 Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 2? (alinea's 6-9)
A Extra hulp voor kamerbewoners
B Hulp bij schuld
C Rol van schuldeisers
D Rol van woningbouwverenigingen
- 1p ● 5 Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 3? (alinea's 10 en 11)
A Bureau Krediet Registratie faalt
B Invloed geldverstrekkers
C Jongeren extra gevoelig
D Rood staan bij de banken
- 1p ● 6 Hoe kun je de tegenstelling tussen enerzijds alinea 6 en anderzijds de alinea's 7, 8 en 9 het beste aanduiden?
A niet succesvol – succesvol
B platteland – grote steden
C thuiswoners – kamerbewoners
D training – voorlichting

- 1p ○ 7 In de tekst wordt verteld over de hulpprojecten voor jongeren met schulden.
→ Citeer de zin uit het tekstgedeelte alinea's 7-9 die het beste aangeeft dat deze hulpprojecten de belangstelling van jongeren hebben.
- 2p ○ 8 Schulden kunnen zo hoog oplopen, dat je ze bijna niet meer kunt aflossen.
→ Noem twee negatieve gevolgen van schulden uit het tekstgedeelte alinea's 6 en 7.
Geef de gevolgen de nummers 1 en 2. *Gebruik niet meer dan 10 woorden per gevolg.*
- 2p ○ 9 In alinea 2 staat: "Het wordt hun erg gemakkelijk gemaakt om op krediet te kopen en daardoor meer uit te geven dan er is."
→ Noem twee concrete voorbeelden hiervan uit het tekstgedeelte alinea's 10 en 11.
Geef je voorbeelden de nummers 1 en 2.
Gebruik niet meer dan 10 woorden per voorbeeld.
- 1p ● 10 Wat is de functie van alinea 12?
In alinea 12 staat
A een advies aan de ouders.
B een conclusie uit het onderzoek.
C een mening van de auteurs.
D een oproep aan de jongeren.
- 1p ● 11 Wat is het voornaamste doel van de schrijvers met deze tekst?
De lezers
A ertoe aansporen nooit schulden te maken.
B informeren over budgettrainingen.
C overtuigen van een mening over schulden.
D waarschuwen voor banken.
- 1p ● 12 Een schrijver kan gebruikmaken van
1 feiten
2 eigen meningen
3 meningen van anderen.
Waarvan maken de schrijvers van deze tekst vooral gebruik?
A 3
B 1 en 2
C 1 en 3
D 2 en 3
- 1p ● 13 Welke zin geeft het beste de hoofdgedachte van deze tekst weer?
A Jongeren lenen te gemakkelijk geld, omdat zij in noodgevallen op schuldhulp door de plaatselijke of landelijke overheid terug kunnen vallen.
B Ouders, scholen en banken gedragen zich onverantwoordelijk tegenover werkende jongeren met hoge schulden.
C Schulden bezorgen jongeren problemen, maar schuldhulp, preventie en meewerkende geldschieters moeten een oplossing brengen.
D Voor de jongeren zelf, de kredietgevers en de banken vormen schulden meestal geen onoverkomelijk probleem.

TEKST 2 KOKEN ALS JE MOEDER DOET NIEMAND MEER

- 1p ● **14** Wat is de functie van alinea 1?
De schrijfster leidt in alinea 1 de tekst in door
A de aanleiding voor het schrijven van het artikel te noemen.
B de snelheid van veranderingen te voorspellen.
C een samenvatting van de tekst te geven.
D voorbeelden van het onderwerp te geven.
- 1p ● **15** Buiten de inleiding en het slot kun je de tekst verdelen in drie delen:
deel 1: alinea's 2, 3, 4 en 5
deel 2: alinea's 6, 7 en 8
deel 3: alinea's 9, 10 en 11.
Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 1?(alinea's 2-5)
A Kook-en eetgedrag verandert snel
B Supermarkten worden steeds slimmer
C Veel voedingsmiddelen verdwijnen
D Zelf koken zal nooit uitsterven
- 1p ● **16** Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 2? (alinea's 6-8)
A Geen zin in eten koken
B Hoe belangrijk is tijdwinst voor het menu?
C Voedingsmiddelen anders verpakt
D Wat eten tweeverdieners met kinderen?
- 1p ● **17** Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deel 3? (alinea's 9-11)
A Koelverse maaltijden populair
B Koken voor de gezondheid
C Strijd supermarkt tegen speciaalzaak
D Veranderingen in productaanbod
- 1p ● **18** Wat is het verband tussen enerzijds alinea 3 en anderzijds alinea's 4 en 5?
Alinea's 4 en 5
A bevatten een inperking van alinea 3.
B geven een uitwerking van alinea 3.
C noemen oorzaken van alinea 3.
D vormen een tegenstelling met alinea 3.
- 2p ○ **19** De veranderingen in het koken en eten zijn volgens alinea 6 veroorzaakt door twee maatschappelijke veranderingen.
→ Welke twee maatschappelijke veranderingen worden daarmee bedoeld?
Geef beide veranderingen de nummers 1 en 2.
Gebruik per verandering niet meer dan 10 woorden.
- 1p ● **20** Wat is het schrijfdoel van de schrijfster?
A anderen tot actie aansporen
B de lezers informeren
C haar gevoelens tot uitdrukking brengen
D tegenstanders overtuigen van haar standpunt

- 1p ● **21** Een schrijver kan in een tekst gebruikmaken van:
1 feiten
2 eigen meningen
3 meningen van anderen.
Waarvan maakt de schrijfster in deze tekst vooral gebruik?
A 2
B 1 en 2
C 1 en 3
D 2 en 3
- 1p ● **22** Welke van de volgende zinnen geeft het beste de hoofdgedachte van deze tekst weer?
A Dankzij de moderne keukens kunnen de mensen nu heel snel andere maaltijden klaarmaken dan vroeger.
B Door het toenemende aantal tweeverdieners kunnen mensen producten kopen die het kook- en eetgedrag veranderen.
C Doordat er veel nieuwe voedingsmiddelen op de markt komen, worden er steeds vaker andere gerechten gekookt en gegeten dan vroeger.
D Er is een verandering in het voedingspatroon gaande, waarbij de mensen steeds meer panklare ingrediënten gebruiken.

TEKST 3 BLINDENGELEIDEHOND

- 1p ● **23** Een afbeelding in een advertentie kan verschillende functies hebben. De afbeelding
1 trekt de aandacht.
2 verduidelijkt de tekst.
3 voegt inhoudelijk iets nieuws toe aan de tekst.
Welke functie of functies heeft de afbeelding in deze advertentie?
A alleen 1
B alleen 1 en 3
C alleen 2 en 3
D 1, 2 en 3
- 1p ● **24** Welke van de volgende zinnen drukt het beste uit wat de afbeelding van de hond in het oog van het meisje betekent?
A De geleidehond kijkt in plaats van de blinde.
B Een blinde spreekt vaak tot haar hond.
C Een blinde vertrouwt erop dat zij een geleidehond krijgt.
D Het oog weerspiegelt het gewone straatbeeld.
- 1p ● **25** Voor wie is deze advertentie bedoeld?
A voor alle lezers van de krant
B voor leden van het KNGF
C voor mensen die vaak geld uitgeven aan goede doelen
D voor mensen die veel te maken hebben met visueel gehandicapten
- 1p ● **26** Wat is het belangrijkste doel van deze advertentie?
A gevoelens uitdrukken
B informeren
C overtuigen
D tot handelen aansporen

- 1p ● 27 Wat betekent het woord 'blind' in de uitdrukking 'blind vertrouwen' in deze advertentie?
1 als je blind bent
2 in het donker
3 levenslang
4 onvoorwaardelijk
Welke combinatie is juist?
A 1 en 2
B 1 en 4
C 2 en 3
D 3 en 4

TEKST 4 VETTE VERLEIDERS

- 1p ● 28 Wat is de belangrijkste functie van de schuin gedrukte tekst in alinea 1?
De aandacht trekken door
A de directe aanleiding te noemen tot het schrijven van het artikel.
B een opvallend detail uit het artikel naar voren te halen.
C een samenvatting te geven van het belangrijkste uit het artikel.
D een voorbeeld te geven bij het in het artikel gestelde probleem.
- 1p ● 29 "Van de conrector mag er in de kantine een beter evenwicht komen tussen zoetigheid en gezonde dingen." (regels 41-44) Wat bedoelt de conrector hiermee, gezien de rest van alinea 2?
De conrector vindt dat in de kantine
A alleen maar gezonde producten aangeboden moeten worden.
B geen zoetigheid aangeboden moet worden.
C veel minder zoetigheid aangeboden moet worden.
D vooral goedkopere producten aangeboden moeten worden.
- 1p ○ 30 In het artikel worden twee argumenten genoemd waarmee de verkoop van snacks in de schoolkantine wordt verdedigd.
→ Citeer uit alinea 2 een zin waarin een argument staat.
- 1p ○ 31 → Citeer uit alinea 3 een zin waarin een argument staat.
- 1p ● 32 Wat is het verband tussen de alinea's 3, 4 en 5 enerzijds en 6 anderzijds?
In alinea 6
A geeft het Voedingscentrum een voorbeeld bij zijn in alinea 3-5 geformuleerde standpunt.
B licht het Voedingscentrum zijn in alinea 3-5 geformuleerde standpunt toe.
C spreekt het Voedingscentrum zijn in alinea 3-5 geformuleerde standpunt tegen.
D stelt het Voedingscentrum zijn in alinea 3-5 geformuleerde standpunt bij.

- 1p ● 33 Een schrijver van een artikel kan gebruikmaken van:
1 feiten
2 een eigen mening
3 de mening van anderen.
De schrijvers van dit artikel maken gebruik van
A alleen 1 en 2.
B alleen 1 en 3.
C alleen 2 en 3.
D 1, 2 en 3.
- 1p ● 34 Wat is het voornaamste doel van de schrijvers met deze tekst?
A de lezers aansporen iets te doen
B de lezers informeren
C de lezers overtuigen van hun mening
D tegenover de lezers gevoelens tot uitdrukking brengen

TEKST 5 SAMENVATTINGSOPDRACHT NACHTWERK

- 10p ○ 35 Vat de tekst *Nachtwerk* samen in maximaal 125 woorden. Besteed daarbij alleen aandacht aan de volgende onderdelen van de tekst:
1 vijf onderzoeksresultaten van TNO over de nadelen van 's nachts werken
2 de twee hoofdoorzaken van gezondheidsproblemen bij nachtwerkers die de tekst noemt
3 de twee redenen waarom mensen ondanks de nadelen toch voor nachtwerk kiezen
4 de twee kanten van het standpunt van de vakbond over nachtarbeid
5 het standpunt van veel werkgevers tegenover de gezondheidsklachten van nachtwerkers
6 de houding van bedrijfsartsen tegenover slaapproblemen bij nachtwerkers.
- Schrijf je samenvatting **in de uitwerkbijlage** in volledige zinnen.
Gebruik geen telegramstijl.